

Iskolakert Élete az ASÁI Móra Ferenc Tagiskolában

Iskolakerti szakmai anyag

Vidéki iskolaként az itt folyó oktatási és nevelési feladatok kiemelt területe a környezettudatos nevelés, a környezettudatos életmód kialakítása. Büszkék vagyunk az iskola épületeinek és udvarának rendjére és tisztaságára, a körülöttünk lévő zöld területek látványára. Nagy előrelépést tettünk a tanulók és dolgozók „zöld szemléletének” formálásában. A gondozottság mögött sok munka van, amely a tanulók és tanáraik közös munkáját dicséri.

Ennek kapcsán több kolléga vett részt az egri Eszterházy Károly Egyetem által szervezett Egészség – Fenntarthatóság – Öngondoskodás Kertpedagógiai Alapokon elnevezésű 2015-ös projektben.

Fontosnak tartjuk az egészséges életmód tantárgyi integrációját, a környezettudatos életre való nevelést és az ezek ötvözéséből kialakított jó gyakorlatunk (Iskola a kertben – kert az iskolában) hosszú távú fenntartását.

Mi is az jó gyakorlat?

A közoktatás fejlesztésére vonatkozóan a **"Jó gyakorlat"** olyan innovatív folyamat, módszer, cselekvés és eszközhasználat együttese, amely az intézményi gyakorlatban és működésében megtapasztalható.

A "Jó gyakorlat" adott szakmai kritériumoknak megfelelő innováció, oktatási, pedagógiai gyakorlat, amely az intézmény fejlesztőmunkáját pozitívan befolyásolja. Az innováció a felhasználók által is elismert szolgáltatásként képes működni.

Iskola a kertben – kert az iskolában – Iskolakertünk története és szerepe a jó gyakorlattá válásban

Iskolánk 1962-es fennállása óta rendelkezünk iskolakerttel, a több mint fél évszázados hagyományokat az elmúlt években továbbfejlesztettük pedagógiai programunkba is integráltuk. Iskolakertünk a környezeti nevelésen túl lehetőséget nyújt tantárgyi koncentrációra, SNI-s gyerekek egyéni fejlesztésére és közösségformáló ereje is van.

Az Iskolakertekért Alapítvánnyal való szoros együttműködés eredményeként több konferencia előadói vagyunk, ahol más intézményekkel is megismertetjük jó gyakorlatunk ismérveit. Pár hónappal ezelőtt egy alapítványi pályázatnak köszönhetően mentor iskolaként további lehetőségeket kaptunk innovációink szélesebb körrel való megismertetéséhez.

Intézményünkben több évtizedes hagyománya van az egész tanéven átívelő egészségnevelési programoknak. Hitvallásunk: az iskolai egészségfejlesztés komplex folyamata csak széleskörű együttműködés révén, változatos színtereken és hatékony, korszerű módszerekkel formálhatja kedvezően a tanulók egészségmagatartását.

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy az élményben gazdag tevékenységek, programok során az egészséges életvitel készségei és magatartásmintái kialakulhassanak; tudatosuljon, hogy az egészség érték, és mindez pozitív változást eredményezzen a tanulók és családjuk életmódjában. Ezt a munkát a tantestületből egy 3 fős, akkreditált továbbképzésen részt vett egészségfejlesztési csoport irányítja, valamint a helyi és országos szintű partnereink széles köre támogatja.

„Iskola a kertben – kert az iskolában” - **Jó gyakorlatunk bemutatása, céljai:**

- A gyermeket körülvevő világ megismerése játékos tevékenységek által.
- A tevékenykedés által a gyermekek attitűdjének formálása.
- Kereső, tapasztaló magatartásmóddal, élménypedagógiával a környezeti problémák felismeréséhez, megoldásához szükséges jártasságok, készségek, kompetenciák fejlesztése, kialakítása.
- A holisztikus látásmód formálása.
- A tevékenységekben megvalósuló tanulás.
- Az előzetes tudás, a tapasztalatok mozgósítása.
- A környezetre figyelő, környezetbarát magatartású személyiség formálása.
- Az együttműködés, kooperáció, csoportmunka gyakoroltatása, gyakorlása.
- A környezeti nevelésből adódó egyediségének köszönhetően ezek a projektek olyan speciális kompetenciák fejlesztését segítik, mint pl. fenntarthatóság szemlélete, környezettudatosság, környezetbarát életmód.
- A projektpedagógia tanulásszervezési módjai kiválóan alkalmasak a különböző kognitív kompetenciák fejlesztésére: ismeretszerzési igény, érdeklődés, képzelet, figyelem, emlékezet, gondolkodás.
- A gyerekek észreveszik szűkebb-tágabb környezetük apró szépségeit, óvják, védik azokat.

- Attitűdjükbe, értékrendjükbe beépülnek a környezettudatosság, fenntarthatóság elemei.
- Tevékenykedtetésük kulcsfogalma az együttműködés, ennek a kompetenciának a fejlesztése így különösen fontos.
- Az a szűkebb-tágabb környezet, amiben a gyermekek élnek, mozognak, segíti számukra az ismeretek megszerzését, képességeik, készségeik, kompetenciáik fejlesztését.
- Felfedezéssel tanulás, ahol az egyénnek aktív befogadó, konstruáló szerepe van.
- A közös játék az általános iskolás korosztály számára a környező világ megismerésének a leghatékonyabb eszköze: pl.: sátorozás, ijázkodás a kertben

Egészségnevelés, iskolakert, pedagógiai program:

Az egészség az egyén életminőségének és önmegvalósításának alapvető feltétele, amely döntő hatással van a tanulásra, a sportra, és ezáltal az egész emberre. Mindenkinek nemcsak, hogy joga van, hanem kötelessége is olyan ismeretek megszerzése, amelyek lehetővé teszi az egészség megőrzésével és fejlesztésével kapcsolatos lehetőségek megismerését, valamint megfelelő tájékoztatáson alapuló döntések meghozatalát az egészséggel kapcsolatos kérdésekben; mindenkinek a saját egészségi állapotáért a tőle elvárható módon felelősséggel kell tartoznia.

Fontos beszélgetni a diákokkal a helyes táplálkozásról, az egészséges életmód kialakításáról, a tudatmódosító anyagok káros hatásairól, annak következményeiről. Természetesen legalább ugyanilyen fontos a tudatos környezetvédelem és környezethasználat megismertetése és szűkebb-tágabb környezetünk védelme érdekében történő magatartás, életvezetés kialakíttatása. Nemcsak tanári előadásokkal közeledhetünk a témához, hanem pl. előadók meghívásával, külső helyszínen történő tanulási folyamattal, akár versenyek, de pályázatok kiírásával is segíthetjük tanítványainkat ebben a folyamatban. Előbbiekhez hozzátartozik a tudatos „médiafogyasztás” megtanítása is.

Sikeresen működik Erdei Iskola programunk: ennek keretében minden év szeptember első két hétvégéjén szervezzük meg az erdei iskolát, mely egy választott helyszínen természeti, épített és szociokulturális környezetéhez, helyi adottságokhoz, lehetőségekhez igazodó, több napon keresztül folytatott cselekvésre, cselekedtetésre, élménypedagógiára komplex módon épülő tapasztalatszerzés, ami bentlakásos vagy egész napos formában valósul meg.

Az iskolakert – a természet darabjaként – sokrétű lehetőséget nyújt a környezeti nevelés gyakorlati oktatásában, a környezeti nevelésben. Iskolánk közvetlen környezetében egy 500 m²-es terület biztosít tökéletes helyszínt jógyakorlatunk hosszútávon való

fenntartásához.. Mind a tárgyi, mind pedig a személyi feltételek adottak a sikeres működéshez. Kollegáink között van, aki már más intézményben kertvezetőként tevékenykedett, emellett a Tankerület és az önkormányzat segítségét és hozzájárulását is megkapjuk a jógyakorlat fenntartásához. Emellett – a már említett - Iskolakertekért Alapítvány segítségét is igénybe vesszük.

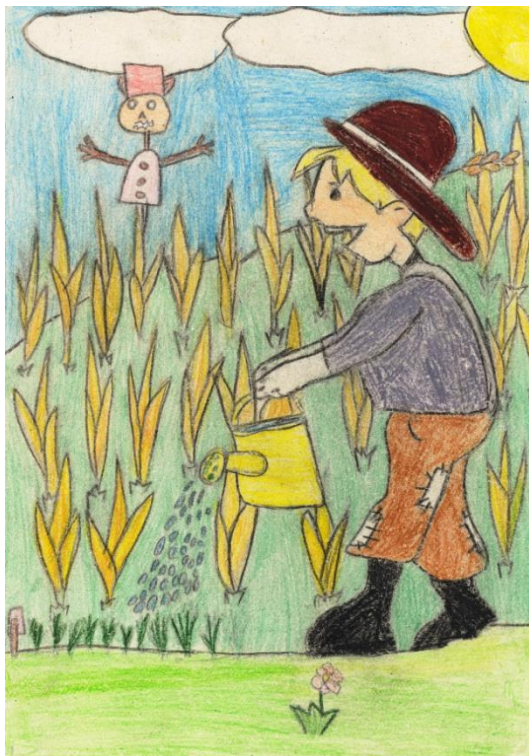
Pedagógiai hitvallásunkat nevelőtestületünk elsődlegesen a pozitív személyiségfejlesztésre alapozva határozta meg.

Szeretnénk, ha iskolánk olyan intézménnyé válna, ahol megalapozódik gyermekeink környezettudatos, nyitott, természettisztelő és szerető magatartása és szemlélete, és ahol diákjaink személyes felelősségen alapuló, környezetkímélő és őrző magatartás iránti igénnyel rendelkeznek. Emellett közvetlenül is bekapcsolódnak a környezet értékeinek megőrzésébe és gyarapításába.

Egészségnevelési elveink között kiemelt szerepet tölt be: egészségfejlesztő team működtetése, a pedagógusok, a felnőtt dolgozók és a szülők személyes példájukkal is képviselik az egészséges életvitelt. Határozott igény az is, hogy az egészségnevelés az oktatás és a nevelés valamennyi területén jelenjen meg.

Az imént felsorolt kritériumokhoz egyértelműen illeszkedik az iskolakert jó gyakorlata, mint az egészségfejlesztés számára létrehozott valós helyszín, mely kiemelt szerepet tölt be az intézmény életében.

Vendégeink kertlátogatáson az Eszterházy Károly Egyetemről:

Vendégeink kertlátogatáson az Apor Vilmos Katolikus Főiskoláról:

Rendhagyó természetismeret óra

Pályázatok, médiamegjelenés, konferenciák, jó gyakorlat bemutatók

MENTOR kategóriában:

- **Aba Sámuel Általános Iskola Móra Ferenc Tagiskolája**, 3153 Dorogháza, Malom út 110
- **Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium**, 6640 Csongrád, Széchenyi út 29.
- **Debreceni Gönczy Pál Általános Iskola**, 4225 Debrecen, Gönczy Pál utca 1-3.
- **Ölbey Irén Általános Iskola**, 4495 Döge, Osváth tér 6.
- **Újpesti Homoktövis Általános Iskola**, 1048 Budapest IV. kerület, Homoktövis utca 100.

<https://3100.hu/mintakent-szolgal-a-doroghazi-iskola-ahol-.../>

3100.HU

Mintaként szolgál a dorogházi iskola, ahol több mint fél évszázada működik az iskolakert

Évről évre remek termésnek örülhetnek a dorogházai diákok - iskolakertjük országos szinten is példamutató

Fotó: NMH

Fél évszázada épít közösséget a példát mutató iskolakert

Az 1960-as években nyitotta meg kapuit az általános iskola Dorogházán, ahol már a kezdetektől fogva működik iskolakert. Egy iskolakert-fejlesztést célzó pályázat jóvoltából az intézmény nemrég mentori rangra emelkedett, sőt a másfél millió forintos támogatásból továbbfejleszthetik Nógrád

nyí címe, amellyel másfél millió forintos támogatást is nyert nagy múltú iskolakertjének továbbfejlesztésre.

- Intézményünkben immár több mint fél évszázados hagyományra tekint vissza az iskolakert működése, ezért a pályázatot is kifejezetten a mentor kategóriában kívántuk benyújtani. A pályázat célja a

aprító vagy aszaló - gépeket is igényelhetnek.

- Az iskolakertnek számos előnye van, de elsősorban kiváló közösségépítő erővel bír. A lehetőségekhez mérten minden kolléga igyekszik beépíteni az óratervébe az iskolakert használatát, de a gyerekeknek

érdeklődését a mezőgazdasági és környezeti témák iránt is.

Az iskola 2600 négyzetméteres területen helyezkedik el, amelyből mintegy 500 négyzetmétert ölel fel a művelésre szánt kerti rész. Az iskolakertben a hagyományos konyhakerti növényeket - mások mellett hagymát, borsót és tö-

Iskolakerti témana

Címe: „Barátaink” az iskolakertben

Tervezett időpont: Szeptember 3. hete

A témanap célja, legfőbb üzenete a gyerekek számára: A gyerekek ismerjék meg azokat a hasznos élőlényeket melyekkel gyakran találkozhatunk az iskolakertben . Tudják, hogy miért hasznosak a számunkra, hogyan támogathatjuk fejlődésüket, szaporodásukat.

Várt eredmények: Tanulóink tisztában legyenek, hogy kertészkedésünk során mely élőlények a barátaink. Tanulják meg tiszteletben tartani életüket, élőhelyüket.

Osztály	Helyszín	Feladat	Szükséges eszközök	Kapcsolódás más osztályokkal
1.-2.	tanterem, udvar, kert	A kertünkben „kosztoló” madarak rajzát kiszínezzük, megnevezzük. „Katicabogár” készítése dióhéjból. Közben megismerik, hogy miért hasznos a hétpettyes katicabogár. Közös dalok éneklése a madarokról és a katicákról. Madáretető készítése.	Madárrajzok, színesceruza, filc, dióhéj, ragasztó, festék. Faanyag, szög, kalapács.	Ki tud többet? Dalos játék a másodikosokkal. 3.-4.o. madáretető, madáritató készítés.
3.-4.	tanterem, kert	A sünről (3.o.) és a vakondról (4.o.) kisfilm megtekintése. Hol, hogyan segítik kerti tevékenységünket? Hogyan védjük, támogassuk őket? Beszélgetés, ötletelés. Sünlakás és madáritató készítés.	Ismertető videók, képek. Csomagolópapír, zsírkréta. Faanyag, szög, kalapács. Gallyak, avar, száraz fű (szalma).	20 percben az osztályok, mint sün és vakond bemutatkoznak.

5.-6.	tanterem, folyosó, kert	<p>Támogató rovarok: az aranyszemű fátyolka, a barna fátyolka, zengőlégy, fülbemászó, százlábú, földigiliszta és a lágybogár haszna. A könyvtár és a média eszközök használatával bővítsék ismereteiket a támogató rovarokról.</p> <p>A kertben szemlélődve keresnek támogató rovarokat, melyeket a többi gyermeknek bemutatnak.</p>	Könyvtári könyvek, számítógép, nyomtató, csomagoló papír, filctoll.	<p>A folyosói faliújságra összegző tabló készítése.</p> <p>Bemutató.</p>
7.-8.		<p>Háziméhek, vadméhek szerepe a kertészkedésben. A vadméhek fajtái, az iskolakert körül fellelhető fajok felismerése. Hogyan támogathatjuk őket?</p> <p>-Ne bántsuk őket. Ha felfedezzük a fészkelőhelyüket, földben, fában, kőrakások hézagaiban, ne akarjuk kipusztítani, kiirtani, megölni. Tehát első lépésként, hagyjuk élni a vadméheket. A vad csak azt jelenti, hogy nem lett háziasítva.</p> <p>- Csalogassuk be őket. Kisebb nádköteget Kelet-Nyugat irányban kötözzük fel a kerítésre. A faliméh és a piros kőművesméh kedvelni fogja az üreges szárú nádat. Nem kell túl hosszúnak lenni,</p>	nád, faláda, agyagedény, téglá, szalma, virágmagok,	<p>Más osztályok tanulóival megosztjuk tudásunkat, bevonjuk őket a méh védő helyek elkészítésébe. A virágmagok elültetésébe.</p>

	<p>10-15 cm hosszú, maréknyi üreges szárú nád, bambusz összefogva. Tehetjük ládába, dobozba.</p> <p>- A poszméheknek faladából vagy agyagedényből készíthetünk számukra fészkelőhelyeket. Fontos szempont, hogy a fészkek egymástól ne kerüljenek kb. 50 méternél közelebb, mert ezek a fajok (elegendő élelem hiányában) rabló kedvűek.</p> <p>Mivel családalkotók, egész éven át jelenlevő fajokról van szó, megfelelő méhlegelőről egész évben gondoskodni kell számukra, a fészektől legfeljebb 200-300 méteres távolságban. Erre megfelel a virágoskertünk is, mindig legyen nekik nyíló virág.</p> <p>- Az ivadékaikat földben nevelő (ösméhek, földi méhek, karcsúméhek) méhek egyedszámának növelésére szolgáló módszerek: nem bolygatott kis terület, és egész éven át fenntartott méhlegelő szükséges. A felnövő növényzetet időnként kaszálnunk kell kb. 10 cm-es tarlót hagyva, de a földfelszínt nem szabad megbolygatni!</p>		
--	--	--	--

		<p>- Méh hotelt készítése. Csak természetes anyagokat használunk, és a Kelet-Nyugat irányt betartjuk az elhelyezésnél.</p> <p>Ha nem a méhek veszik birtokba? Nem történik tragédia, a katicák, pókok, fülbemászók és egyéb hasznos rovaroknak biztosítunk élőhelyet vele.</p>		
--	--	--	--	--